

Popularnonaukowe streszczenie projektu badawczego pt. „Dynamika emocji i regulacja emocji w zaburzeniu osobowości *borderline* i anoreksji. Badanie metodą pobierania próbek doświadczenia (ESM) i metodą funkcjonalnego obrazowania rezonansem magnetycznym (fMRI)”

Pacjenci cierpiący na zaburzenie osobowości *borderline* (ZOB) i anoreksję (AN) stanowią grupy wysokiego ryzyka, charakteryzujące się dokonywaniem samouszkodzeń vs głodzeniem się, a także podejmowaniem prób samobójczych (do 20% osób), przy czym AN ma najwyższy wskaźnik umieralności spośród wszystkich zaburzeń psychicznych – z powodu powikłań somatycznych i samobójstw. Różne formy zaburzonego funkcjonowania emocjonalnego (takie jak nieprawidłowe wzorce dynamiki emocji i nieadaptacyjne aspekty regulowania emocji) stanowią jedne z najpoważniejszych trudności w ZOB i AN. Co ciekawe, w zaburzeniach tych nieadaptacyjna regulacja emocji może przyjąć formę kontrastujących strategii radzenia sobie z nimi – od samouszkodzania się (uważanego za bardziej specyficzne dla ZOB) do tłumienia emocji (uważanego za bardziej specyficzne dla AN). Niemniej, pomimo coraz większej liczby badań nad dynamiką emocji w życiu codziennym w ZOB nadal jest bardzo niewiele tego typu badań dotyczących AN. W dodatku prawie nie ma badań nad strategiami regulacji emocji w powiązaniu z dynamiką emocji oraz ich sytuacyjnym podłożem w ZOB i nie ma żadnego tego typu badania dotyczącego AN, choć wyniki badań przeprowadzonych w populacji ogólnej wskazują na znaczenie kontekstu sytuacyjnego w badaniu tych zjawisk. Poza tym wyniki badań nad aktywnością mózgu podczas regulacji emocji w ZOB i AN są raczej niespójne, a stan wiedzy na temat specyfiki trudności emocjonalnych w tych zaburzeniach pozostaje niewystarczający. Celem proponowanego projektu jest więc wypełnienie wyżej wymienionych luk w wiedzy dzięki połączonemu badaniu metodą pobierania próbek doświadczenia (ESM) i metodą funkcjonalnego obrazowania rezonansem magnetycznym (fMRI), które: 1) zbada dynamikę emocji i regulację emocji w określonym kontekście w życiu codziennym w ZOB i AN; 2) zbada aktywność mózgu podczas regulacji emocji w ZOB i AN; 3) określi związki między danymi z fMRI a: a) danymi socjodemograficznymi, b) danymi z narzędzi samoopisowych, c) danymi z ESM w ZOB i AN; 4) określi, które aspekty badanych zjawisk są bardziej specyficzne dla każdego z zaburzeń.

Projekt przyczyni się do uzyskania dokładniejszego obrazu badanych zjawisk i zależności między nimi dzięki nowatorskiemu połączeniu metod ESM i fMRI. Nasze badanie może więc stanowić podstawę do ulepszenia interwencji terapeutycznych i programów zapobiegania samouszkodzeniom i samobójstwom w ZOB i AN.

W badaniu wezmą udział trzy grupy kobiet: (1) z ZOB, (2) z AN typu restrykcyjnego, (3) kobiety zdrowe. Uczestniczki badania zostaną najpierw poproszone o wypełnienie skal samoopisowych mierzących objawy kliniczne i przejdą przez szczegółową diagnozę zaburzeń psychicznych. W I części badania zakwalifikowane uczestniczki zostaną poproszone o wypełnienie skal samoopisowych dotyczących różnych aspektów trudności emocjonalnych. W II części badania zostanie użyta aplikacja na smartfony, aby dokonywać codziennych pomiarów: (1) kontekstu sytuacyjnego, (2) subiektywnej intensywności emocji oraz (3) strategii regulacji emocji. Komunikaty dot. badania będą się pojawiały przez 14 kolejnych dni 6 razy dziennie w 12-godzinnych okresach, które będą dostosowane do porządku dnia każdej z osób. W III części badania uczestniczki przejdą przez procedurę skanowania mózgu i zostaną losowo przypisane do jednego z dwóch warunków eksperymentalnego zadania dot. regulacji emocji, aby: (1) biernie oglądać i słuchać zestawu bodźców negatywnych, pozytywnych i neutralnych lub (2) aktywnie obniżyć intensywność emocji (wzbudzanych w reakcji na te bodźce) poprzez zastosowanie strategii regulacji emocji polegającej na przyjęciu perspektywy zdystansowanego obserwatora.